

RENDELETI KÖZLÖNY.

KÉZIRAT GYANANT.

BIHARVÁRMEGYE NAGY-SZALONTAI FŐSZOLGABIRÓI JÁRÁSÁNAK HIVATALOS LAPJA.

Felelős szerkesztő: NAGY MÁRTON főszolgabíró.

Kiadja: REICH JAKAB könyvnyomdája.

I.

2528. kg. sz.
1900.

Kereskedelmi és iparkamarai tagok választása.

(Körrendelet minden község előljáróságához és a nagy-szalontai ipartestülethez).

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamarának az 1868. évi VI. t. cz. értelmében öt esztendőre terjedő megbízatása lejárván, a választás a *folyó évi december hó 2-ik napjára* tüzetett ki. A nagy-szalontai alkerületben, melyhez a nagyszalontai és cséffai járásek tartoznak — a választás *Nagy-Szalonta községházánál* fog megtartatni, nevezett nap *délutáni 1 órájától bezárólag 5 óráig*.

A választási előmunkálatokra vonatkozólag a következőkre hívom fel minden község előljáróságát:

1. A választóknak ide csatolt névjegyzékét a községházánál a szokásos kihirdetés mellett 8 napi közszemlére — azon figyelmeztetéssel, tegyék ki, hogy ezen 8 napi határidő lejárta után még 8 napig jogában áll mindenkinek a névjegyzékre nézve írásbelileg kifogást tenni és az abban felvett egy vagy több választónak törlését vagy a fel nem vetteknek abba való pótlólagos felvételét kérelmezni. Az ily felszólalások vármegyei alispán urhoz intézendők és nyujtandók be, ki azok felett végérvényesen határoz.

2. A közszemlére kitétel lejárta után mindenik község előljárósága köteles leendő a névjegyzék *hozzám azonnal és közvetlenül* betérjeszteni egy oly kíséző jelentéssel, melyből az esetleges elhalázosások és az üzlet folytatásának 1—3 évi időtartamra kitűnjék.

Ezek előrebocsajítása után az alábbi hirdetés megfelelő számú példányának kiadása mellett felhívom az előljárókat, hogy a választás helyét és határidejét már most a legszélesebb mérvben haldéktalanul tegyék közhírré.

A választás elnökletem alatt, *Lévy József, Weisz Mór, Veress Károly és Kovács Gábor* bizottsági tag urak közreműködése s *Szemes Péter* nagyszalontai jegyző ur tollvivősége mellett fog eszközöltetni, — kiket ezen megbízatásukról szintén e helyen értesítek.

Kelt Nagy-Szalontán, a járási főszolgabírósnál, 1900. évi november hó 5-én.

Nagy Márton,

főszolgabíró.

mint bizottsági elnök.

2528. kg. sz. A nagy-szalontai járás főszolgabírójától.
1900.

Hirdetmény.

Az 1868. évi VI. t. czikk alapján ezennel közhírré tétetik, hogy az újonnan alakítandó nagyváradai kereskedelmi és iparkamara kültagjainak választása *1900 évi december hó 2-ik napjának délután 1—5 órájáig* fog megtartatni *Nagy Szalonta községháza tanácstermében* az alább közlött módzatok mellett:

1. A nagyszalontai alkerülethez tartozó nagy-szalontai és cséffai főszolgabírói járásek kereskedői és iparosai 6 kültagot és pedig 2—2 rendes és 1—1 kereskedő és iparos póttagot választanak, tehát a kereskedők 3 tagot a kereskedők közül és az iparosok 3 tagot az iparos-osztályból.

2. A választást elnökletem alatt *Lévy József, Weisz Mór, Veress Károly és Kovács Gábor* tagokból álló bizottság vezeti, *Szemes Péter* nagyszalontai jegyző tollvivősége mellett.

3. A választás a fentebb kitűzött napon és helyen *délután 1 órától 5 óráig* fog tartatni.

4. Az idézett törvény 9. §-a értelmében figyelmeztetem a választókat, hogy szavazataikat oly egyénekre adják, kik polgári jogaik teljes élvezetében vannak, s a nagyszalontai vagy cséffai járás területén laknak, továbbá kik legalább 3 év óta kereskedést vagy ipart önállóan üznek, vagy akik ilyeneknél mint nyilvános társ vagy technikai és kereskedelmi fővezetők, ugyanannyi idő óta működnek — s végül ki egy kereskedelmi vagy iparos részvény-vállalat igazgatója.

5. Habár a szavazás élőszóval is történhetik, mégis a választás eredményének alaposabb elbírálhatása céljából kívánatosabb a szavazatlapok alkalmazása; egy-egy választó iparos annyi jelöltre, illetve egyénre adhatja szavazatát, amennyi iparost van jogosítva választani az alkerület, hasonlóképen a kereskedők is. — megjelölése nélkül annak, hogy kit kíván rendes, kit póttagnak, mivel a megválasztott egyének rendes vagy póttagi minőségét ugyanis az összes szavazatok sorrendje határozza meg.

6. Ismétlem, hogy a kamara kereskedő tagjaira a kereskedők külön, az iparos tagokra pedig az iparosok szintén külön adják szavazataikat.

7. A választást csak személyesen megjelent választók gyakorolhatják.

8. Azon választónak, ki az összeírásból ki maradt, azonban a bizottság előtt a választás-megelőzőleg, vagy a választás folyamán községt

hatósági bizonyítvánnyal igazolja választási jogosultságát, — a választási jog gyakorlása megengedett.

Kelt Nagy Szalontán, a járási főszolgabírósnál, 1900. évi november hó 5 én.

Scontro: nov. 20.

Nagy Marton

főszolgabíró, mint választási elnök

II.

2523.

1900.

Távbeszélő hálózat létesítése.

(N. Szalonta, Sarkad, Kőtegyán és Illye községeknek.)

A törvényhatósági távbeszélő hálózatnak fővonalai, melyek a járási székhelyeket vannak hivatva a vármegye központjával összekötni, már készen vannak, és a helyi hálózatok elkészülte után nem sokára rendelteté-üknek átadatnak.

A hálózat tovább fejlesztése és kiegészítése oly formán, hogy a postahivatalok és az ezekhez csatlakozó előfizetők a járási székhelyekkel és ezek után a vármegye központjával, valamint a vármegye területén létező összes postahivatalok és előfizetőkkel összeköttetésbe hozassanak a jövő évben, esetleg években lesz végrehajtandó.

Ehhez azonban feltétlenül megkívánatik, hogy a távbeszélő hálózat iránt a közönség érdeklődése felköltessék, és hogy minden postahivatalhoz való csatlakozásra — három évi idő tartamra — legalább is három oly előfizető szereztessék, illetőleg biztosítsassék, kiknek előfizetési díja együtvéve a 150 koronát meghaladja évenként.

A „Rendeleti Közlöny“ mult évi 21-ik számában mult évi november hó 12-én 2387. sz. a. kelt körrendeletém kapcsán megküldött szabályzati „kivonat“ által megadtam az előjárásnak az utbagazítást arra nézve, hogy a hivatalok, testületek és egyesek mily feltételek mellett nyerhetik meg — mint előfizetők — a törvényhatósági telephon hálózattal való összeköttetést és mily kiadásokkal jár a kapcsoló vagyis azon vonalok megépítése, melyek által az előfizető a legközelebbi postahivattal össze lesz kötve, valamint megismerttettem az eljárásnak alaki részét, melynek követése megkívánatik a végből, hogy valaki előfizetőnek tekintessék

Isméltések kikerülése végett tehát egyszerűen utalok a most idézett körrendeletemre, midőn az előjárásgot, felhívom, hogy a törvényhatósági telephonhálózat kellő kiegészítése végett az előfizetők gyűjtését községe területén haladéktalanul indítsa meg, és e részben való működésének sikeres eredményét a közhivatalok, intézetek, vállalatok és általában az érdeklődő egész közönség tájékoztatása mellett biztosítani igyekezzék.

Azon meggyőződésben vagyok, hogyha a közönségben a telephon iránt kellő érdeklődés lesz felkötve és mindazok kikre mint előfizetők számítani lehet, a távbeszélő hálózatba való bekapcsolatásukkal járó előnyükre egyszermind szigorúan körülvonatott köteleességeikre kitaníttatnak, alig marad az egész vármegye területén postahivatal, melyhez legalább három előfizető nem jelentse csatlakozását.

Ily eredmény azonban csak az ügy iránt tanúsított meleg érdeklődéssel érhető el, a melynek maga a közigazgatás érdekében való kifejtésére bizton számítva, midőn az előfizetők által két tanu látamozása mellett aláírandó nyilatkozat egy példányát /- a csatolom, felhívom az előjárásgot, hogy a telephon előfizetők gyűjtését a községben lévő postahivatal számára haladéktalanul indítsa meg, közbenjárásának eredményt biztosítson és arról folyó évi december hó -ig mulhatatlanul elentsen.

Az előfizetői nyilatkozatok kapcsán helyszínrájak is terjesztendők be arról, hogy az előfizetők lakása mily távolságban létezik azon postahivattól, a melylyel az illető magát összeköttetni kívánja

Nagy Szalonta, 1900. november 6.

Scontro: decz. 1.

Nagy Márton,

főszolgabíró.

III.

2021.

1900.

Tenyészapaállat vizsgálat.

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. XII. t. cz 24 §-a, valamint az ezen törvény végrehajtására kibocsájtott 48000—894. sz. kormányrendelet 24-ik §-a, nemkülönben az alispáni „Körözüvények“ 1895. évi 13-ik számában közzétett s Biharvármegye törvényhatósági bizottsága által 51—1895. Biz. sz. alatt alkotott szabályrendeleték értelmében a köztenyésztésre szánt apaállatok (bika, sertéskan és kos) a járási mezőgazdasági bizottság által megvizsgálándók a végből, hogy az alkalmasak tenyész-igazolvánnyal látassanak el, az alkalmatlanok pedig a tenyésztésből kizárassanak.

A nagyszalontai járás mezőgazdasági bizottságának küldöttsége az alábbi sorrendben és határidőben fogja teljesíteni az előirt tenyészapaállat szemlét:

1900. évi december hó 15. Szombat:

d. e. 11 óra *Orosi puszta.*

December 17. Hétfő:

d. e. 8 óra *Madarász,*
d. e. 10 óra *O.-Homorog,*
d. e. 12 óra *Tulka,*
d. u. 3 óra *Árpád,*
d. u. 4 óra *E.-Gyarak.*

December 18. Kedd:

d. e. 9 óra *Illye,*
d. e. 10 óra *Bajj,*
d. e. 12 óra *Tamádsda,*
d. u. 3 óra *Ant.*

December 19. Szerda:

d. e. 10 óra *Kőtegyán,*
d. e. 11 óra *Méhkerék.*

December 20. Csütörtök:

d. e. 12 óra *Sarkad.*

A küldöttség a következő tagokból alakított meg:

Elnök: Nagy Márton járási főszolgabíró, a járási mezőgazdasági bizottság elnöke;

Helyettes elnök: Csanády Jenő tb. főszolgabíró;

Szakértő: Madas Mihály járási állatorvos;

Helyettes szakértők: Gelencsér Pál szalontai, Schwartz Frigyes sarkadi községi állatorvosok és Grünbaum Miksa köri állatorvos;

Küldöttségi tagok: Kornstein Hermann, a járási mezőgazdasági bizottság előadója;

Helyettes tagok: Bleyer Manó és Bleyer Jenő, járási mezőgazdasági rendes tagok.

Amennyiben előre nem látható okok miatt a kitűzött határidőkben változás állana be, az új határidőről kellő időben értesülést fog nyerni a községi előljáróság.

Mindezek után nehogy a vizsgáló bizottságok várható szigorú intézkedései készületlenül találják a községeket, már most a következőkre hívom fel figyelmét az előljáróknak s az illetékes tényezőknek:

tekintettel arra, hogy a vármegyei állattenyésztési szabályrendelet értelmében az egyes községek tenyésztésre alkalmas anyaállatai létszámával szemben szükséges apaállatok beszerzésére az 1894. évi XII. t.-cz. 26. §-ában megállapított határidő — a mének kivételével — már letelt, a vizsgáló bizottságok a szemlék foganatosítása alkalmával a különböző haszon állat fajoknál észlelt apaállat hiányoknak föltétlen fedezése iránt is rendelkezni fognak; miért is már most figyelmeztetem az illető községi előljárókat azon különböző nagyságu államsegélyekre, a melyekben a magas földmívelésügyi kormány az egyes községeket anyagi erejükhöz mértén részesíteni szokta.

S egyidejűleg már most felhívom az előljárókat, hogy a szemlék megejtéséig az apaállat hiányt eloszlatni siessenek megfelelő számú apaállatok azonnali beszerzésével. Megjegyzem, hogy azon esetre, ha az állam segélyét óhajtják igénybe venni, a mit a magam részéről a legmelegebben ajánlok, forduljanak közvetítésért és kellő utbaigazításért közvetlenül a Nagyváradon székelő magy. kir. állattenyésztési felügyelőséghez.

Ugyanezen alkalommal nem mulaszthatom el a községi előljáróságokat utasítani, hogy a bizottság elé ujonnan felvett olynemű tenyészállat consignatiót bocsássonak, melyből kivehető, hogy hány tehén és üzekedésre kerülő üsző, továbbá, hogy hány kocza és éves kocza süldő, hány ivar érett anya-juh és hány ivar érett kancza ló van a községben, mert csak ily szigorú pontossággal felvett jegyzés alapján hozhat a mezőgazdasági bizottság megfelelő határozatot.

Végül felhivatnak a községi előljárók, hogy minden megvizsgálendő mén és bika után darabonként 4—4 koronát, a sertéskanok és kosok után pedig darabonként 1—1 koronát hivatalomhoz legkésőbb 1900. évi november hó 20 ig multhatatlanul beterjeszteni sziveskedjenek, az apaállatok korát és részletes leírását, nevét magában foglaló jegyzék kíséretében.

Felhívom az előljárókat, hogy a küldöttséget a kitűzött határidőben várják be, a megvizsgálendő

apaállatokat a községbáz udvarán tartsák egybegyűjtve, s a küldöttséget eljárásában a leghathatósabbban támogassák.

Ezen határidőkről a küldöttségek elnökei, tagjai, szakértői, továbbá a községek előljárói, végül a magy. kir. állattenyésztési felügyelőség 1188/900. számú megkeresése elintézéséül jelen „Rendeleti Közlöny“ útján értesítettetni rendeltetnek.
Nagy-Szalonta, 1900. november 6.

Nagy Márton,
főszolgabíró.

IV.

2546. kg. sz.
1900.

Határidők pontosabb betartása.

Megbotránkozással látom, hogy annyi ízben hangoztatott jóakaratu figyelmeztetésem daczára egyes jegyző urak oly felületességet tanusítanak a kiadott rendeletek végrehajtása körül, miszerint hanyagságuk miatt hivatalom sem tehet kellő időben eleget a felsőbb hatóságok rendelkezéseinek.

Naponként négy öt sürgetés megy ki hivatalomból a községekbe átlag s tudomásomra jutott, hogy némely községben még a hivatalos levelek is sokszor napokig hevernek felbontatlanul a köteletségéről megfélekedezett jegyző ur asztalán.

Ez állapot tarthatatlan!

S én elvagyok szánva e beteges állapoton a legradikálisabb orvosszerekkel segíteni.

Legelső eszköz a mihez fordulok az, hogy jövőben a késedelmeskedésekről jól ismert jegyző urakhoz, nem postai úton, hanem a hanyag jegyző saját költségére kiküldendő egyenes küldöncz útján továbbítatik hivatalomból a sürgetvény! — S a mennyiben ezen küldöncztől sem küldené be az illető jegyző a sürgetett jelentést (mert ilyenre is volt eset!) avagy az ügy érdemleges elintézése helyett semmit mondó üres jelentéseket terjesztene be, a küldönczczel, minden egyes esetben könyörtelenül és személy válogatás nélkül ki fog szabtatni annyiszor, amennyiszor a 10—10 korona rendbirság!

És ha ezen eszköz sem használ, nem fogok visszariadni a fegyelmi vizsgálat elrendelésétől sem, mely eseteken az illető jegyzők egyidejű felfüggesztésével a költségükre kiküldendő helyettesek fogják a sürgetett munkálatokat végrehajtani. A fegyelmi vizsgálat fogja aztán eldönteni, hogy az ekként felfüggesztett jegyző később visszahelyeztessék-e állásába, vagy abból végleg elmozdítassék!

Amiként járásom számos községében egész sora a fegyelmi vizsgálatoknak járattatott teljes szigorral le, az elmúlt 11 év alatt s végződött hivatalbéli elmozdításokkal, éppen úgy nem fog ettől megkiméltetni járásom többi községe sem, ahol a kívánt rend még mindezeideig helyre nem állott.

Nap nap után jönnek a sürgetések a helybeli kir. járásbírószágtól is hivatalomhoz, tarthatatlannak jelezve az állapotot, melyet egyes községi jegyző urak hallatlan hanyagsága idéz elő, legkivált az örökösödési ügyek terén.

Még elszomorítóbb állapotok észlelhetők a köztartozások behajtása körül, melyek miatt már a felelősség kimondása kéretik ma-holnap a járáshatóság ellenében is.

Jól tudom én, hogy a jegyző urak mennyire el vannak halmozva munkaanyaggal; de viszont azt is látom, hogy a kiben megvan a jóakarát, megtud felelni kötelességének emberül a mai állapotok közt is. De éppen e tulterheltséget ismerve és méltányolva, láthatják önök is uraim, hogy a magam részéről mindent elkövetek feladatuk megkönnyítésére. — Időről időre igyekszem eljárásunk egyszerűsítésére, teendőink apasztására. — S a jövőben sem zárkózom el minden lehető elkövetni helyzetünk javításán, viszonzásul azonban az általam megszabott határidők feltétlen respektálását kötöm ki,

mint elengedhetetlen feltételt a közöttünk eddig fennállott jó egyetér és háboríthatlan fenntartása érdekében.

Jelen körrendeletemet azon reménnyel fejezem be, hogy jóakaratu figyelmeztetésemet szívükre veszik a jegyző urak s jövőben minden hozzám betérjesztendő jelentéseiket kellő időben terjesztik be és késedelmeskedéssel nem bénítják meg eddigi gyors és jó közigazgatásunk szeplőtelen hírnevét!

Adja Isten, hogy teltevésemben ne csalatkozam s a kilátásba helyezett megtorló fegyverek alkalmazására szükségünk ne legyen.

Nagy Szalonta, 1900. november 6

Nagy Márton,
főszolgabíró.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, illegible text from the adjacent page on the right.]